

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра біології та екології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Василь КОБИЛЬНИК

“30” серпня 2023 року

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

підготовки здобувачів вищої освіти
другого (**магістерського**) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «**Екологія**»
спеціальність **101 Екологія**
галузі знань **10 Природничі науки**
мова навчання українська

Кам'янець-Подільський

2023-2024 н.р.

Розробник програми:

Любинський О.І., доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри біології та екології

Семерня О.М., доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри біології та екології

Федорчук І.В., кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології та екології

Козак М.І., кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології та екології

Ухвалено на засіданні кафедри біології та екології

Протокол № 2 від 30 серпня 2023 року

Завідувач кафедри біології та екології Наталія КАЗАНІШЕНА

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми Олександр ЛЮБИНСЬКИЙ

Обговорено та схвалено радою з науково-методичної роботи та забезпечення якості вищої освіти природничо-економічного факультету

Протокол № 7 від 30.08.2023 р.

Голова ради з науково-методичної роботи

та забезпечення якості вищої освіти

природничо-економічного факультету Наталія КАЗАНІШЕНА

1. Мета і завдання практики

Метою практики здобувачів ВО спеціальності 101 Екологія є набуття досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань у сфері екології, підбір фактичного матеріалу для написання кваліфікаційної роботи, формування компетентностей для опрацювання наукових та інформаційних джерел.

Практика повинна відповідати напряму наукових досліджень здобувача ВО. Під час такої практики надається можливість використати нові методи та отримати необхідні результати досліджень, що їх проводить здобувач ВО при написанні кваліфікаційної роботи.

Здобувачі ВО під час проходження практики мають вирішити наступні завдання:

- ознайомлення зі структурою, науковою проблематикою та результатами наукової роботи академічних і галузевих інститутів та їх провідних спеціалістів щодо обраного напряму досліджень;
- вивчення теоретичних класичних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною зі спеціалізацією кафедри та відповідно до наукової проблеми дослідження щодо майбутньої кваліфікаційної роботи;
- визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературах;
- визначення структури та основних завдань магістерського дослідження; оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних;
- апробація основних теоретичних і практичних рекомендацій кваліфікаційної роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей, тез, рекомендацій до органів влади й управління тощо).

Програмні компетентності

Згідно вимог Стандарту вищої освіти України (другий (магістерський) рівень вищої освіти), галузь знань 10 Природничі науки, спеціальність 101 Екологія практика забезпечує набуття здобувачами таких компетентностей:

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 04 Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК 06 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 01 Обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

СК 02 Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.

СК 03 Здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності.

СК 04 Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності.

СК 05 Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

СК 06 Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

СК 07 Здатність до організації робіт, пов'язаних з оцінкою екологічного стану, захистом довкілля та оптимізацією природокористування, в умовах неповної інформації та суперечливих вимог.

СК 09 Здатність самостійно розробляти екологічні проекти шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей.

СК 10 Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину.

СК 11 Здатність застосовувати сучасні методи та критерії для оцінки наслідків планованої діяльності на природні екосистеми

Програмні результати навчання:

ПРН 02 Уміти використовувати концептуальні екологічні закономірності у професійній діяльності.

ПРН 05 Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проектів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

ПРН 07 Уміти спілкуватися іноземною мовою в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності.

ПРН 08 Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.

ПРН 10 Демонструвати обізнаність щодо новітніх принципів та методів захисту навколишнього середовища.

ПРН 11 Уміти використовувати сучасні інформаційні ресурси з питань екології, природокористування та захисту довкілля.

ПРН 12 Уміти оцінювати ландшафтне і біологічне різноманіття та аналізувати наслідки антропогенного впливу на природні середовища.

ПРН 13 Уміти оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля.

ПРН 14 Застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах.

ПРН 15 Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 16 Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов.

ПРН 17 Критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття з

різних предметних галузей для вирішення практичних задач і проблем екології.

ПРН 18 Уміти використовувати сучасні методи обробки і інтерпретації інформації при проведенні інноваційної діяльності.

ПРН 19 Уміти самостійно планувати виконання інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами.

ПРН 20 Володіти основами еколого-інженерного проектування та еколого-експертної оцінки впливу на довкілля.

ПРН 21 Уміти здійснювати аналіз впливу планованої діяльності на компоненти довкілля та оцінювати ефективність.

2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Об'єм практики і форми контролю

Вид роботи	Семестри	Тривалість тижні/кредити/години	Форма підсумкового контролю
Виробнича науково-дослідна практика	2	6/9/270	Захист звіту, диференційований залік

Базами для проходження практики є національні природні парки, з якими укладено угоди про співпрацю, та інші установи, у яких можуть бути працевлаштовані випускники спеціальності 101 Екологія. Здобувачі ВО можуть вносити свої пропозиції щодо баз практики. Якщо вони відповідають вимогам програми практики та при умові попереднього укладання договору на проведення практики, здобувачі ВО можуть проходити практику на пропонувані базах.

Основні завдання практики визначає робоча програма практики, вони відображаються в індивідуальному графіку, з дотриманням визначених у ньому термінів виконання завдань.

Здобувач ВО здійснює відмітки та записує зміст і обсяг виконаної роботи у щоденник практики, а також її результати протягом всієї практики. Фактичне виконання засвідчують науковий керівник та керівник практики від кафедри з відміткою про вчасність його представлення.

Результатом практики має стати отримання наукових навичок, які будуть використані у подальших наукових роботах практиканта, на підставі яких буде уточнено мету, об'єкт, предмет подальших праць за темою магістерської дипломної роботи та будуть покладені в основу виконання магістерської кваліфікаційної роботи.

Для раціонального і повного використання часу, виділеного на практику, для виконання програми практики і збору фактичного матеріалу, керівники практики разом із здобувачем складають календарний графік розподілу часу, призначеного на виконання окремих видів робіт, які необхідно реалізувати під час практики відповідно до конкретних умов і специфіки об'єкта практики.

Після закінчення виробничої науково-дослідної практики здобувач ВО

подає на кафедру наступні документи:

- щоденник практики;
- звіт про проходження виробничої науково-дослідної практики;
- ІНДЗ практиканта (і додатково, наукову статтю або тези, відповідно до напрямку дослідження).

Звіт перевіряється керівником практики від кафедри. Якщо за результатами перевірки звіту виявлено його відповідність вимогам, звіт рекомендується до захисту перед комісією.

За результатами перевірки звіту керівник практики від кафедри визначає оцінку, з якою звіт рекомендується до захисту перед комісією.

3. Оцінювання практики

Після перевірки звіту по практиці керівником практики від кафедри, звіт (з прикладеним календарним планом і відгуком керівника від бази практики) вноситься на захист, у разі відповідності його встановленим вимогам. Інакше – повертається на доопрацювання.

Захист підсумків практики проводиться на конференції у присутності комісії, призначеної завідувачем випускаючою кафедрою. Здобувачу ВО дається час 10-15 хвилин для доповіді за підсумками практики. Потім йому можуть бути поставлені питання за програмою практики, після чого комісія виставляє здобувачу ВО оцінку за 100-бальною системою, яка враховує:

- якість виконання програми практики, календарного плану і відгук керівника від бази практики;
- якість змісту і оформлення звіту;
- творчий підхід здобувача ВО при виконанні завдання на практику; якість захисту (доповідь, відповіді на питання).

Оцінка, а також відповідні нею бали, виставляються на титульному листі звіту (підписує голова комісії), у заліковій відомості по практиці і в заліковій книжці здобувача ВО.

Оцінка за проходження практики прирівнюється до оцінок (іспитів) з теоретичного навчання і враховується при підведенні підсумків загальної успішності здобувачів ВО.

Практика загалом оцінюється за 100-бальною шкалою ECTS. Оцінка з практики – це сума балів, які здобувач отримав за виконання усіх завдань практики.

Критерії оцінювання практики

Рейтинго ва оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
90-100	A (відмінно)	відмінно	<p>45-50 балів - звіт повністю відповідає вимогам до виконання і оформлення.</p> <p>19-20 балів - індивідуальне завдання виконане повністю.</p> <p>13-15 балів - оформлення щоденника (відповідають вимогам, відсутні граматичні помилки).</p> <p>13-15 балів - захист практики (повні та вичерпні відповіді на запитання, демонстрація високого рівня теоретичної, наукової та практичної підготовки).</p>
82-89	B (дуже добре)	добре	<p>42-45 балів - звіт відповідає вимогам, але допущені незначні помилки в оформленні.</p> <p>16-18 балів - індивідуальне завдання виконане з деякими неточностями.</p> <p>12-13 балів - щоденник оформлений у відповідності до вимог з деякими неточностями, є несуттєві граматичні помилки.</p> <p>12-13 балів - захист практики (наявність несуттєвих помилок у виступі та відповідях здобувача ВО на запитання).</p>
75-81	C(добре)		<p>40-42 балів - у звіті допущені помилки в оформленні, несуттєві граматичні помилки, але загалом відповідає вимогам оформлення. 13-15 балів - індивідуальне завдання виконане не повністю або з помилками.</p> <p>11-12 балів - щоденник оформлений з помилками, з несуттєвими граматичними помилками.</p> <p>11-12 балів- допущені помилки при захисті та у відповідях на запитання.</p>
67-74	D (задовільно)	задовільно	<p>38-40 балів - звіт частково не відповідає вимогам, виконаний із грубими помилками.</p> <p>11-12 балів - індивідуальне завдання виконане більше половини. 9-11 балів - зроблені суттєві помилки в оформленні, є граматичні помилки.</p> <p>9-11 балів - при захисті допущені суттєві помилки, відповіді на запитання дані неправильно.</p>
60-66	E(достатньо)		<p>36-38 балів - звіт не відповідає повното мірою вимогам, здобувачу ВО дана негативна характеристика керівником від бази практики.</p> <p>8-10 балів - індивідуальне завдання виконане на половину.</p> <p>8-9 балів - щоденник має суттєві помилки в оформленні, частково не відповідає вимогам оформлення.</p>

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C(добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю	незадовільно
34 і менше	F(незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і залікову книжку здобувача ВО та враховується під час визначення стипендії, разом з оцінками за результатами підсумкового семестрового контролю.

Навчально-методичне забезпечення

1. Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка. URL: <https://cutt.ly/F0ymbck> С. 23-24.

2. Національний природний парк Подільські Товтри. URL: <https://www.npptovtry.org.ua>